

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPĂRHIEI ORTODOXE ROMĂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA

DIRECTOR:

Icon. Stavr. Dr. GH. CIUHANDU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

STR. ȚMINESCU 18

Biserica dela Suceava... și altele ca ea

Știm deja, în ce condiții de siluire a fost răpită biserica dela Suceava, în folosul romano-catolicilor, pentru a fi dată mai apoi rutenilor unieși; și că Statul român a aflat de cuviință s'o restituie întreitei destinații, dela care o smulsesse puterea de Stat austriac.

Aceea biserică avea să slugească credinței ortodoxe, unei destinații specifice *clitorcești* și, în general, unui interes vădit *național-romănesc*.

Prin urmare, când episcopul uniet dela Baia-mare apăra, la Senat, drepturile (?) rutenilor săi unieși asupra acelei biserici, săvârșea o întreită rățăcire.

Biserica de sub întrebare, închinată de clitorii credinței și ai cultului ortodox, a revenit pe drept cuvânt la destinația sa originală. Asupra ei nu aveau nici un drept, nici germanii romano-catolici al împăratului Iosif II, care a răpit-o dela destinația ortodoxă, și nici rutenii unieși ai împăratului Francisc I (care își avea șiaici, în Crișana, unealta sa pentru desființarea ortodoxiei, în persoana episcopului Vulcan dela Oradea). Guvernul român a săvârșit, deci, numai un act de dreptate, când biserica usurpată de eterodocși a redat-o cultului și credinței ortodoxe.

Ca clitorie „domnească” mai ales, biserica aceea fusese scoasă din condițiile originare de locaș special de rugăciune pentru sufletele ortodoxe ale clitorilor și ale aparținătorilor acestora. Usupatorii, eterodocși fiind, sunt improprii și inadmisibili pentru a îndeplini acest postulat duhovnicesc, pus de clitori la temelie bisericii lor. Insași disciplina „catolică” oprește formal rugăciunile pentru ceice nu-i aparțin ca dogmă. Roma s'a invoit numai cu anumite condiții, ca regele României, ortodox fiind, să poată fi pomenit în serviciile ei religioase. Inșiși blăjenii noștri au schimbat formula lor de sub Habsburgi, de pomenirea regelui,

în liturghie. Iar la centenarul lui Avram Iancu, când Ministeriul ceruse și bisericii unite să-l pomenească în rugăciunile sale, n'a făcut-o, căci Avram Iancu era ortodox. Tare ne indoim deci, dacă clitorii ortodocși ai bisericii din Suceava, vor fi fost pomeniți vr'odată în rugăciunile romano-catolicilor și în ale rutenilor unieși. Prin urmare se cuvenia și din acest punct de vedere, ca biserica din chestiune să revină cultului îndreptățit și îndatorat a-și face datoria duhovnicească față de clitorii ei. În aceeaș privință, Statul român a avut și un *temeu specific, de natură de drept liturgic și de drept bisericesc*.

Temeiul național al restituirii bisericii din chestiune, firește, l-a apreciat puterea de Stat român. Un asemenea temeu nu contează la catolicii a-nașionali. Dovadă: cât de înverșunată atitudine a dovedit, la Senat, episcopul dela Baia-mare, apărând drepturile (?) „cultului” său catolic și ale rutenilor centrifugali politici în Stat, împotriva drepturilor Ortodoxiei, confirmate acestea și prin dreptul bisericesc al Bisericii Răsăritului. Și i-a apărât, cu o totală uitare de sine din punct de vedere național, și cu patima unui — ienicer!..

Aceasta atitudine, firește, contează și ca un argument nou, dela contrar, aruncat în cumpăna dreptății nașionale a Bisericii noastre, ca și în cumpăna politică a Statului român, dator a înfrâna cultele refractare sub unghiul intereselor politice și nașionale de Stat.

Noi nu cunoaștem mai deaproape temeiurile dispozițiunei guvernului român.

Cunoaștem, însă, altceva, ce vom arăta în aceste rânduri de mai jos: o *analogie din istoria regatului Italian*. E cazul unei vechi biserici ortodoxe a grecilor din Neapole, care, și ea, ajunsese smulsă dela destinația sa ortodoxă și dată grecilor unieși, dela cari, apoi,

a luat-o statul italian, pentru a o reda destinației sale originale.

Iată, ce — anume — cetim în Istoria Bisericească a răposatului profesor dela Atena, Diomedes Kyriakos (traducerea germană pag. 125): Comunitatea grecească din Neapole, datând din veacul XVI și consiliuită din greci refugiați dela Constantinopol — și-a zidit acolo o biserică proprie. Cu toate că biserica era recunoscută ca proprietate a grecilor ortodocși, ea a fost luată dela ei, de regimul italian, care favoriza unașia printre greci — ca Habsburgii și ungurii de mai apoi, printre ruteni și români: zicem noi — a dat-o uniților din Neapole. Când, însă, Statul italian și-a recâștigat unitatea politică și națională prin suprimarea Statului papal — guvernul italian, liberal, al regelui Victor Emanuel — deși catolic și el! — dând deplină libertate religioasă (1870), și-a interpretat acest principiu de dreptate și liberalism în așa fel, că vechea biserică ortodoxă dela Neapole a luat-o dela unieși, și a dat-o ortodocșilor greci. Firește, unieșii, ne spune istoricul grec, reclamă neconținut, dar fără efect, restituirea bisericii, ce nu le aparținea, dela început și nici mai apoi, cu nici un drept.

Cazul acesta este foarte concludent, în comparație cu cazul bisericii noastre dela Suceava. Celce scrie acestea a avut cinstea să semnaleze cazul, în Senatul Țării, la votarea Legii Cultelor — rostind următoarele cuvinte (rămase fără răsunet atunci, dar realizate, se vede, acum în cazul dela Suceava):

„Dacă Statul italian, cu vechile sale tradiții catolice de baștină, a făcut dreptate unei

biserici, cu care nu avea alta legătură decât pe cea cetățenească; nu mă îndoiesc de loc, că Parlamentul român . . . va ști să fie din prilejul Legii Cultelor, la înălțimea, la care l-a ridicat o tradiție și-l îndeamnă și o datorie duhovnicească și alta patriotică“.

In cazul dela Suceava noi vedem — ceva mai mult decât un „caz“, ca ori care altul — principiul reabilitării Ortodoxiei în drepturile sale firești în aceasta țară!

Bine că, în cele din urmă, a sunat și acest ceas!

Biserici de acestea, ctitorii domnești, usurpate, mai avem și prin Ardeal. De ex. ctitoriile brâncovenești dela Făgăraș și Ocna-Sibiului. Apoi cea dela Prislop, mănăstire înființată de călugărul Nicodim și ctitorită mai apoi de Zamfira, fiica lui Moise-Vodă Basarab. Și-or fi și încă, nenumărate, alte biserici, rupte dela destinația lor ortodoxă!

Dar nu ne gândim să le reclamăm, cu puterea Statului. Poate, cel mult ctitoriile domnești.

Cât pentru celelalte biserici, răpite de Habsburgi și de Maghiari și atribuite unieșilor noștri, le dorim să ne vină — *dimpună cu urmașii celorce, odinioară, au fost siliți ori ademeniți, să se deie în făgașul străin, din care nu se poate smulge episcopul dela Baia-Mare...*

Să ne rugăm lui Dumnezeu, în acest înțeles, și să nădăjduim că, în celea din urmă, se vor cumiși și victimele străinismului sufletec de printre noi.

Dacă altfel nu, fie și peste capetele ienicerilor! Și fără de ei!

Legiferări în curs, privind și Biserica

În numărul trecut am dat curs unor nedumeriri cu privire la proiectul de organizarea Ministeriului Cultelor, în raport cu situația Bisericii noastre și cu proiectata revizuire a legii de organizarea acesteia.

De data aceasta, urmărim chestiunea mai departe, în legătură cu proiectul de lege menționat, trecut la Senat deja, și cu un alt proiect, privitor la schimbarea, prin lege de Stat, a sistemului de alegere a preoșilor și cântăreșilor bisericesti, rămas până acum în practică în mitropolia noastră.

Nedumeririle noastre se confirmă, după cum se vede din cele următoare:

Organizarea Ministeriului cultelor formează obiectul unei legiferări curente. La 19 l. c. a trecut

prin Cameră proiectul de lege a acestei organizări, iar la 1 Martie — să fie oare, un mărțișor“, aducător de noroc? — s'a început discuția în cauză, la Senat. Ministeriul Cultelor n'a avut, la noi o ființă proprie și statornică, după cum s'ar fi cerut mai ales la aceste începuturi de organizare a țării întregite. Noi, ardelenii copleșiți de culte eterodoxe mai înfărite ca noi, am resimțit-o aceasta, mai mult ca oricine alții. Acum se încearcă o proprie organizare a ministeriului cultelor. Discuția a fost deschisă de I. P. Sf. Patriarh, care a și înfățișat un complex de dureroase stări de lucruri, ce trebuiesc remediate, în raport cu cei de alte credinși și de alt sânge. Vom spicu din cuvântarea I. P. Sf. Sale, în alt număr al foii noastre. Aici adăogăm doar numai atât, că rostul unui ministeriu al Cultelor, reorganizat, n'ar fi intrată acela, de a-și spori influința și amestecul în treburile Bisericii ortodoxe, perfect identificată cu interesele de Stat național, ci mai mult, să-i creieze condiții onorabile și drepte, materiale și

morale, ca să nu fim, cum o spunea Patriarhul „veșnic cei din urmă în propria noastră țară“ ! Iar dacă va fi vorba în cadrele acestei reorganizări și de sporirea influinței Statului în treburile Bisericii noastre, care, se zice, are și o autonomie, suntem datori să știm : în ce măsură se vor asigura aceluiași ministeriu, puteri corective și de amestec, și în treburile celorlalte culte, orientate în afară, în măsură mai mare sau mai mică, prin legăturile lor de credință, sau și de sânge...

Numirea și transformarea personalului bis. ori. române este subiectul unui nou proiect de lege. El a pornit dela Asociația generală a Clerului, care l-a prezentat ministeriului cultelor, iar acesta, identificându-se cu el, va cere votul Sfântului Sinod în cauză. Nu l-a prezentat Asociația generală și Sfântului Sinod, cum trebuia ? Căci Asociației Clerului ardelean nu i l-a comunicat. E publicat în „Universul“ (4. III).

Nota caracteristică a acestui proiect de lege este : răsturnarea totală și definitivă a sistemului electoral din mitropolia noastră, cu privire la așezarea de proși și cântărești bisericești, înlocuiri fiind acest sistem prin numiri și transferări, asupra cărora vor face propunere secțiile adm. bis. ale Consiliilor eparhiale, iar episcopii numai le vor înainta ministrului pentru „confirmare“.

Candidații și aspirații vor putea proveni din oricare eparhie a țării. Vor face „examen de capacitate“ la mitropolia, în care vor dori aplicație. Comisia va fi numită de minister (!) Resultatul examenului încă va trece la ministeriul Cultelor, pentru „confirmare“.

Cei trecuți la examen își vor cere aplicația, în localitatea ce o vor. Secția adm.-bis. respectivă va face propunere episcopului în cauză, iar episcopul, examinând situația, trimite propunerea, spre „confirmare“, ministeriului Cultelor.

Membrii Secției adm.-bis. rămân răspunzători, disciplinar și bănește, tață de partea vătămată prin actul lor ilegal, iar lesatul are drept să se adreseze conțenciosului administrativ.

În asemenea condiții, ministrul Cultelor devine supra-episcop, căci episcopul eparhial conțează aci ca un expeditor de acte numai. Ministerul e totum-factum. Iar prestigiul Bisericii?... Asemenea idei au ieșit dela conducătorii Asociației generale a Clerului ! Sărman prestigiu ierarhic, și săracă cultură și conștiință teologică !

„Om nu am“

BCU Cluj / Central University Library Cluj de Pr. Petru Bogdan

Era praznicul Iudelor — Paștile. Ierusalimul vibra în lumină și zumzet, ca un stup în Maiu : Filința dumnezeescului Galileian îi aureola crestele caselor, ca un soare răsărind. Fiecare cuvânt al lui Iisus încălzia inimile nemernicilor, veniți de departe ca să se închine în cetatea lui David. Minunile cutremurau mulțimea de oameni — val nestatornic sub revărsarea Harului.

Și era în Ierusalim scaldătoarea oilor, ca o tipificare a binecuvântărilor, ce aveau să vie prin Hristos. În oglinda nemișcată a lacului își odihneau umbra cele cinci folșoare zidite — zice-se — de Solomon. Bolnavi de tot solul așteptau tulburarea apei, odată la răstimp de un an, ca unul dintr'o sută să coboare în apă și să se vindece.

Iată, aci, concretizată puterea Legii Vechi, întru care doar *câțiva* numai s'au mântuit, din mii și mii de suflete zăvorâte în umbra Legii. Mulțime multă de bolnavi, orbi, șchiopi, uscați, așteptau mișcarea apei, zăcând, neștiutori, afară de cercul puterii mântuitoare a lui Iisus Hristos, din palmele Căruia izvorea putere ; și El, iubitor de oameni, slobozia pe cei sfărâmați, întru ușurare. Dar nu l-a cunoscut nici slăbănogul de 38 de ani. Dumnezeu, Izvorul nesecat al mântuirii strălucia lângă patu-i :

— „Voești să fiu sănătos ?“.

Ci privirea slăbănogului se abătea mereu înspre povârnișul scaldătorii, în care alunecau, atâția nefericiți,

— „Doamne, *om nu om*, ca, dacă se va tulbura apa, să mă bage în scaldătoare.“

Omul cel vechiu, ros de păcate și dărâmat de vicii, *dela om* își aștepta mântuirea, și în *om* nădăjduia. Este aceasta, de altcum o ipostază a nădejzii unui întreg popor, care numai într'un Messia carnal putea să-și vadă visul împlinit.

La om și la puterea lui — găză neînsemnată în angrenajul uriaș al Providenței — aleargă „ceice n'au nădejde“.

Și medical, de multe ori, privește neputincios cursul Voin Divine în trupul omenesc, și pleacă fruntea înaintea verdictului firii : „Uade este înțeleptul ? — zice Sf. Pavel — unde este cărturarul ? unde este întrebătorul veacului acestuia ? Au n'a făcut nebună Dumnezeu înțelepciunea lumii acesteia ?“ (I Cor. 1²⁰)

La fel măreția Universului, scrutat prin telescoape, și frumusețea lumii ne arată nimicnicia și neputința. Și totuși, pe buzele noastre aceleași cuvinte și acum, ca odinioară la marginea lacului Vitezda : „Om nu am“...

Doi savanți americani încearcă să întretină viața în afară de organism. Câtă străduință, de a păstra măcar câteva minute o inimă, vie, pulsând afară de cadrul ei firesc ! Ce risipă de metal și energie, pentru recăștigarea — prin puterile noastre — a unei mici fărâme din prestanța și trăinicia primului om, așa cum a eșit din mâinile Creatorului ! Și câtă depărtare dela această așa numită „cameră a vieții“ — o do-

vadă în plus a slăbiciunii naturei omenești — și până la gestul simplu, atotputernic și mântuitor al lui Iisus :

— „Ia-ți patul tău și umblă“!!

Dar, precum pe acel slăbănog nu l-au zidit deplin — căci n'a voit el — cuvintele Mântuitorului, așa și pe noi minunea înșasi ne lasă reci și cu ace, laș gând spre izbândirea planurilor propuse: „Om nu am...“ A trebuit să se nască Dumnezeu în trup, pentruca să înfrângă puterea acestui cuvânt: *omul, încrederea și nădăjduirea într'ânsul*. Pân'atunci, zădărnice și ca în casă pustie, au răsunat cuvintele Psalmistului: „Nu vă nădăjduiți spre boeri și spre fiii oamenilor, că întru aceștia nu este mântuire“ (Ps. 145₂),

— pânăce omul cel nou nu va fi primit mintea lui Hristos (I Cor. 2₁₆), care l-a luminat în nădejdea chemării Lui și l-a arătat „mărirea preainaltă a puterii Lui“ (Efes. 1₁₈₋₁₉).

Deaceea Omule modern, lasă vremurilor și gurilor noastre să grăiască: „*Om nu am...*“ Ci privește, — Iisus e atât de aproape de necazul, de durerea și de sufletul tău nevolnic. Vezi Cerul, a coborât într'o fășie de lumină pe fața Lui. Cuvântul Său, ce-a înălțat în pulberea astrelor un întreg univers și i-a pus lege veșnică mișcării și vieții — te înalță și pe tine :

— „Ia-ți patul tău și umblă“ !

Tâlcul jertfei lui Ionei Moța și Vasile Marin

De Ierom. Ștefan Lucaciu

„Sunt înfrângeri și sunt morți, cari trezesc un neam la viață“, spunea prof. Nicolae Iorga odată.

Departa de noi, la asfințit de soare, unde cerul e înroșit de flacără, iar pământul ud de sânge înrudit cu sângele nostru, furla dușmanilor Crucii lui Hristos a năpădit ca un trăsnet, pe întreg întinsul acelei țări surori, dărâmand altare, distrugând familii și tot ce de veacuri s'a crelat, s'a făcut spre slava lui Dumnezeu.

Acolo în apusul îndepărtat, în Spania generalului Franco, flara apocaliptică dinspre răsărit de țara noastră și-a scos capul, pentru a distruge, pentru a trage cu mitraliera în obraji lui Dumnezeu, ducând din nou pe Hristos spre răstignire.

Tot veninul, toată răutatea, adunate de sute de ani în creierul acelora cari batjocoriră pe Hristos până la moarte, au eșit în timpurile noastre la iveală, cutreerând pământul în lung și'n lat, doa 'va găsi pe trădătorul Iuda, dându-i cei 30 de arginți, pentru a răpi sufletele noastre. Stăpâni pe sufletele noastre pe acest dar neprețuit, vor să ajungă pângăritorii crucei lui Hristos.

Pentru aceasta o luptă mare se dă între Hristos, stăpânul nostru, și între Satana dușmanul nostru.

Acolo în Spania îndepărtată, unde se țese acum din nou pânza victoriei lui Hristos asupra diavolului — sânge și lacrimi românești au curs din ceeace țara și neamul aveau mai scump, mai nobil.

Ionei Moța și Vasile Marin din dragoste pentru Cruce și Nem au uitat totul, au uitat tinerețe, copii și părinți, au uitat viață și viitor mare și s'au rupt din aceasta dragoste pământească și au primit moartea.

Eroismul acestor doi vestitori de țară nouă, de supremă bărbăție, s'au urcat la înălțimea sfinților jertfiți pentru Hristos.

Prin jertfa vieții lor se deschid noi orizonturi pentru sufletul acestui neam, atât de însetat după

credința în Hristos, după dreptate și adevăr, după deplina suveranitate asupra patrimoniului nostru național.

Suntem la răscruce de istorie, în situații când se cer atitudini categorice, pentru o lume sau alta, pentru Hristos sau pentru Satana. În speță pentru neamul nostru, în momentul de față, se pune problema consolidării sufietești în spirit naționalist-creștin, sau încadrarea într'un regim comunist, inspirat de marxism și masonerie.

Sub spectrul acestor imperative trebuie judecată jertfa eroilor pentru Creștinism și Latinitate, dela Majadahonda.

Acești eroi ai credinței sunt o strălucită sintetizare spirituală a mândriei și eroismului nostru străbun a nobleței și a tăriei noastre de caracter, a virtuților rasei noastre. Duhul lor va trage în viitor brazde largi în istorie noroadelor. Prin jertfa lor retrăiesc toți martirii, cari s'au jertfit pe altarul credinței și al neamului nostru.

Creatori de istorie, de mistică creștină și națională, ei vor rămânea de pururi, prin curățenia vieții și a jertfei lor, isvoare nesecate de gânduri mari, de aventuri românești, cari vor îmbrăca întreaga țară în mantia potrivită firii ei.

Despre ce să predicăm?

La 14 Martie, Dumineca lăsatului de brânză, avem Evanghelia dela (Matei 6, 14—21) a, despre iertare, b, despre post și c, despre avere. În pragul postului, fiind seama că despre iertare și comori avem prilejul cu unități mai bogate din sfânta Evanghelie, vom vorbi numai despre post.

Unii postesc ca să cruțe bucatele și bine fac. Omul e lacom și nu știe să țină măsură. E mai bine să postești *pentru cruțare*, decât din lipsă, fiindcă ai risipit. Alții postesc *pentru sănătatea trupului* și bine fac. Mâncările de animale fără măsură (postul e o măsură) îngroașe sângele, slăbesc inima, îngreuiază trupul, scurtează viața. Minte se întunecă, de se pare că creierul e împânzit cu prea mult sânge. Gândurile, vorbele, faptele sunt mai nespălate, întunecate, cum e și creierul în umbra întinsă a emoragiei cerebrale. Un înțelept (Vladimir Solovieff) spune: omul s'a răsvrătit împotriva lui Dumnezeu, iar trupul împotriva sufletului. Fericirea se va afla în întoarcerea omului la Dumnezeu și în suținerea trupului față de suflet. Dacă credința ni se învederează prin rugăciune și dragostea prin milostenie, nădejdea se arată prin post. Cu postul nu ne lăudăm înaintea oamenilor (Matei 6, 16). El este pentru toată ființa noastră. Dumnezeu a întocmit așa, ca cele bune pentru suflet, să fie folositoare și pentru cruțare, pentru trup și pentru minte. Căci și trupul va sta la judecată împreună cu sufletul (1 Tes. 4, 16-17; 1. Cor. 15, 22. 53—54), cu amândouă ne vom preamări sau cu amândouă ne vom osândi. (1. Cor. 15, 41. Matei 13, 41—43). De aceea postul ni l arătăm numai lui Dumnezeu (Matei 6 18) Noi postim din dragoste către Hristos Domnul, nu oamenilor ci Tatălui din cer, fiindcă și Hristos a postit (Matei 4, 2; Luca 4, 2) nu doar că ar fi avut trebuință să se înfrăneze (Ioan 1, 4; 8, 46; 14, 30; 1. Petru 2, 22), ci ca să ne dea pildă și învățătură (Ioan 8, 47; Matei 17, 21) și învățătura lui ne este poruncă (porunca bisericăscă). Postul adevărat este cel al trupului împreună cu postul minții și al sufletului. (Isaia 58, 5—9). În drumul lung al anului postul este ca un loc cu verdeață într'un deșert întins. Să ne oprim, să stăm mai mult de vorbă cu sufletul nostru despre trebuințele lui; cu semenii pentru a ne ierta cu ei; cu cei năpăstuiți spre a le aduce aminte, cu milostenia noastră, de bunătatea lui Dumnezeu; iar prin rugăciunile noastre să stăm mai mult de vorbă cu Dumnezeu

Din bătrâni

Pentru cei de astăzi

La rubrica aceasta vom da, din când în când, mici texte ori prescurtări din vechile rânduieli bisericesti. Punerea lor în vedere, preoților și altor cititori — căci ele nu vor privi numai fețele bisericesti — așa credem poate să fie de bun folos. O reîncopiere — cu sufletul, mai apoi și cu atitudinea — în practicile bătrânilor ar spori disciplina în Biserică și ar înălța tot mai mult prestigiul Clerului.

Iată, gândul care ne determină să facem aceste splicuri. Incepem cu ceva esențial. Noi vom adăoga

doar numai interpunctia defectuoasă și, în parentesă, câte-un cuvânt, mai pe înțeles.

*

„Pentru liturghie. Veniți iar de ascultați lublil miei frați, cari întrați în besereca a lui Dumnezeu, să povestesc voaă, ca să obârșim (petrecem) vremea liturghiei cu multă pază; frică a lui Dumnezeu să avem întru inimile noastre; și nici cât să nu vorbim întru beserica a lui Dumnezeu.

„Că cum stă omul cu frica și cu deadinsul cu cucerie înaintea împăratului și a Domn, ca să nu cumva să se pornească împăratul sau Domnul cu vreo vlnă, spre dânsul, și cu atâta cutremur și osteneală ne cucerim la un împărat și domn, trecătorlu și pământesc.. iară noi stând înaintea vecinului împăratului nostru și Dumnezeu la beserică, nimenea să nu îndrăsnească a grăi cătră cineva, ce numai să vă fie mintea întru cântări și la rugă și la citenil. Să nu ocarăm beserica, vorbind, răsând, dormind, căutând încoace și încoalea, lenevindu-ne fără grije, schimbând picloarele și înmulțind scuipatul și lărgind ochil..

„Iar cari se vor îndeletnici întru bârfele, îmbulziți de dracul de toate părțile.. unil ca aceia de grab să se scoată și să se gonească de în sfânta a lui Dumnezeu beserică, că mare păcat taste lor..

„Unil de în cei nesocotitori, ce (cari) nu foarte grigesc.. dacă întră (în biserică), neavând do' sau grije.. el se levenesc și șed. Dar cut s'au dat să se odihnescă și să șeză? Celor bătrâni și neputernici și în boale și în dureri fiind; iară cari sânt sănătoși și șed, asemenea sunt boilor și văcarilor celora ce se rēzemă în ciomege..

„Ome (omule), când vii de întrl la biserică a lui Dumnezeu de multe cuvinte ale tale, și de multe bârfele ale tale, tu cheltuești toată vremea liturghiei, neascultând Dumnezeștile cuvinte și graiuri.. Că sātana întru sāmânța bunelor grăunțe ale liturghiei samână plēvele, mărăcinii, scail și pālāmida, adecă gânduri spurcate și cuvinte deșarte și bârfele..“

(Pravila Țărgovișteană, 1652, glava (cap) 54. Invățăturil. pentru Preoți și pentru liturghie poruncă).

Secția Arad a Asociației Clerului

Miercurea trecută s'a întrunit comitetul Secției Arad a Clerului eparhial, pentru a răspunde unui interer din partea Preoțimei (cum amintisem și în acel organ), dar și pentru a da urmare măsurilor luate de congresul preoțesc dela Turda.

Sedința a fost convocată și prezidată, în baza hotărârii speciale a congresului, de către Păr. președinte Dr. Gh. Ciuhandu, care a convocat la ședință pe președintele și secretarul de secție, de până aci: P. P. C. plot. Dr. Șt. Cioroianu și S. Blchiceanu, apoi pe cei 7 membri ai aieși de congres cu drept de membri în comitetul Secției. Tot așa au fost convocați și membrii, cinci la număr, ai aceluiași comitet de secție, aleși la

1932 și cu mandat exhaustat deja.

Păr. președinte general, după ce a dat explicațiunile necesare, stătutare și de stare de fapt, cu privire la situație, a introdus în funcția de președinte de Secție pe C. Sa păr. Florea Codreanu, paroh în Arad.

Comitetul, întrunit în număr suficient, a fost pus în fața alternativelor, dacă află de bine o restaurare de comitet provizoră, de până în luna Iulie a. c., când și altfel are să urmeze a se ține adunarea generală anuală, restauratoare; ori membrii aleși la 1932 să fie considerați și pe mai departe în comitet. S'a ales formula aceasta din urmă, drept soluție. Ca urmare, din partea Secției rămân în comitetul ei, următorii membri: C. C. protopopi Șt. Lungu, Șt. Bogdan, I. Trifu, și C. preoți A. D. Papp și Tr. Columba.

C. Păr. S. Bichiceanu, cu provocare la vârstă sa înaintată, a trimis actele Asociației și o scrisoare, ce a fost considerată, dorind să fie desărcinat de grija secretariatului. În locul său a fost invitat provizor, de către comitet, la aceasta sarcină, părintele Nicolae Cimpoles, preot în loc.

Comitetul, sub noua presidenție, s'a ocupat și de celelalte chestiuni în legătură cu schimbarea în conducerea secției Asociației, pre cum și în cele de făcut pentru a duce mai departe firul de activitate a Preoțimei asociate. Aceste din urmă măsuri vor fi aduse pe calea sa, la cunoștința fraților preoți.

Noi, pe această cale, îl înștiințăm despre cele de mai sus, cu dorința de a vedea cât mai frumoase avânturi în activitatea Clerului.

Câteva spicuri cu tâlc

O aniversare. S'au împlinit, de curând, 40 de ani dela moartea inginerului și nababului suedez, Alfred Nobel, inventatorul dinamitei, care în testamentul său a lăsat, ca din averea sa să dea, în fiecare an, câte-un premiu de 200,000 coroane suedeze acelor oameni de știință, cari vor face cele mai de seamă descoperiri în științele fizico-chimice, medicină, fiziologie etc., iar cu unul, tot atât de mare, să fie di tins acel bărbat de stat sau scriitor, care în cursul unui an desvoaltă cea mai rodnică activitate pacifistă pentru înfrățirea popoarelor, astfel să se ajungă la înfăptuirea păcii generale. În testamentul său, A. Nobel scrie într'alte: „Cu cât vor fi mai groaznice mijloacele de distrugere, cu atât mai vârtos vor ezita cei în drept să-și asume răspunderea unei declarații de războiu“.

Ce bine-ar fi să fie așa!

Biserica plutitoare. Nu demult a plecat din Buenos-Ayres cea dintâi biserică plutitoare, adică un vas maritim, transformat în biserică. În sudul Argentinei și în Patagonia sunt ținuturi întregi fără biserici, Vasul biserică străbate fluviile mari, oprindu-se în dreptul localităților din apropiere, pentru a se face servicii religioase riveranilor. Se mai află în acest vas biserică o școală, un mic spital bine inzestrat și un oficiu al stării civile.

Acum umblă biserica după oameni, dacă nu vin ei la dânsa!

Illic.

Cronică

Desființarea masoneriei „naționale“ (?) și mai ales în condițiile și în înfățișarea cum s'a vestit desființarea ei, este un eveniment de mare bucurie pentru toată suflarea românească. Joi seara, în 25 Februarie — așa scrie „Universul“ — o delegație a logei masonice naționale, în frunte cu d. Ioan Pangal, a înfățișat hotărârea de desființare I. P. Sfințitului Patriarh, care avea la sine, din acest prilej pe mitropolitul uniet al Blejului și pe cel romano-catolic al Bucureștilor și alte persoane de importanță. Cele trei înalte fețe bisericești, și au exprimat bucuria asupra acestui fapt, așa de frumos, iar I. P. Sf. Patriarh a adăogat o dorință — care e a întregului neam românesc — ca toate organizațiile secrete, cari au mai rămas, să fie cât mai curând desființate. Patriarhul și cei doi mitropoliți au trimis Regelui o telegramă omăgială, vestindu-L totodată despre acest eveniment Ziarul „Universul“ întreabă cu drept cuvânt și în aprobarea întregii țări: „Nu crede, oare, guvernul, că e dator să desființeze imediat francmasoneria iudică alul Mihail Jidoveanu?“ Ne alăturăm întrebării acestuia, și noi. Și-am vrea să știm, de pildă, că aici în Arad, câți masoni avem? și cărui „rit“ aparțin? celui național? ori celui „iudică“?

* * *

Masoneria dela Arad, după cum aflăm când ni era deja culeasă cronica precedentă, încă s'a disolvat „Știrea“ din loc publică, „din sursă autorizată“, următoarele: „Lojele francmasonice din Arad „Concordia“, „România Mare“, și „Horea“, cari toate au aparținut obediinței Marelui Loji Naționale din România, — luând la cunoștință taptul disolvării Masoneriei Naționale din România, au sistat activitatea cu finea lunei Februarie a. c., pentru a da expresie aceluiași sentimente de lealitate față de Tron și Biserică; pentru a da, celor ce ar fi dubitat, dovada patriotismului membrilor lor, — și pentru a se conforma hotărârii centrale atât de categorică“.

Cu atâta, însă, par că tot nu ne putem declara mulțumiți a ști, că în Arad aveam — dacă nu și: avem — trei logi cu nume așa de românești, chiar simbolic românești. Noi am fi dorit să vedem și numele șefilor aceluia ieșiți la iveală, sub comunicatul dat, — așa, deschis și pe față, cum s'a făcut la București. Mai ales dacă, după cum se afirmă, stăteau și lojile arădane sub aceeași obediință și imperativ național, mărturisite acum. Dorim să-și știm, deci, cu numele: pentru a ști, pe cine să îmbrăcăm în dragostea noastră iertătoare; și de a i pofti, pela sfânta biserică — una, două. la câte vor fi aparținând membrii lojilor respective.

* * *

Chestiunea trecerii preoțimei noastre la Casa generală de pensuni a Statului este în curs favorabil de deslegare. „Telegraful Român“, organul mitropoliei noastre, ne arată, într'un articol de fond, stăruințele necontentite și drumurile pela București ale I. P. Sf. Sale Părintelui mitropolit Nicolae. Forurile

în drept din capitală au manifestat în chestiune cea mai largă înțelegere și sollicitudine și s'au dat asigurări categorice. Trecerea la Casa de pensii a Statului se va face cu începerea anului bugetar viitor, adică cu 1 Aprilie a. c. Totuși înscrierile nouă se vor putea face numai dela 1 Aprilie 1938. O pedecă este numai „noimea” la salariile preoțești începând cu 1 Ianuarie 1930 și până azi. Totuși, d. ministru al Finanțelor a pus în vedere și în aceasta privință, luarea în buget a sumelor necesare. Deci chestia merge spre bună deslegare.

* * *

Parohii nouă, recunoscute de Ministerul Cultelor și trecute în bugetul statului, ni s'au acordat, după repeșite intervenții ale Consiliului eparhial, în următoarele localități: Lunga-Corstanța, Moșiori, Cobolași-Selciva nouă, Feșet, Șotronea, Stanciova, Radna, Vile-Fabrică și Vața-de-jos, în total nouă. Pentru ultima localitate, încuviințarea s'a dat din motive superioare, că, loc balnear fiind acolo, e necesar un aranjament parohial propriu, care să corăspundă și necesităților culturale naționale ale localității, destinată a fi și un centru românesc. Remarcăm atenția binevoitoare a Ministerului Cultelor, adăogând, că ni s'a acordat plată și pentru un preot ajutător la Fiscuț

* * *

Călugării premonstratensi din Oradea dețineau acolo o serie de imobile, între cari liceul unguresc, închis în 1923, din motiv de propagandă iredentistă. Zilele trecute, Tribunalul din Oradea, — cu asistența dlui prof. O. Ghibu, care-i demăscase — a desbătut procesul intentat de Stat. Tribunalul a respins recursurile introduse de numitul ord. călugăresc, de episcopia catolică și de o prepositură din Cehoslovacia (ba bine că nu), confirmând hotărârea anterioară, de pe urma căreia, acum, imobilele se vor transcrie pe Statul român. Publicul numeros, asistent la proces, a primit sentința cu multă satisfacție.

* * *

Mănăstirea unietă dela Bixad, în eparhia episcopului uniet dela Baia-mare, a scos un calendar, în care se spune, următoarele: „Pentru satana e tot atâta... orice te vei face: ortodox, pocăit, evreu, turc, comunist, numai să te desfăci de sfânta biserică catolică”. Inregistrăm insulta, fiindcă seamănă de minune cu atitudinea episcopului lor, la Senat, mai zilele trecute. Și oamenii ăștia se în a fi creștini și români!? Organul „Renașterea”, al episcopiei din Cluj, le dă o bine meritată lecție. Noi nu ne mirăm de fel de respectiva mândstire, despre care cetim (în „Cultura creștină” dela Blaj, pag. 25) osânda următoare: „Deși e așezată într-o regiune românească, mănăstirea Bicsadului a fost, până în vremurile noi ale marilor prefaceri, un cuib de străinism”. Așa e și astăzi. După cum ea însăși se dă de gol.

Bibliografie

Nichifor Crainic: Ortodoxia — concepția noastră de viață. Sibiu 1937. Tip. arhidiecezană. Broșură de 31 pagini. Prețul: 10 Lei.

În numărul nostru 8. am făcut cuvenita mențiune despre aceasta magistrală conferență. De astă dată adăugăm o justificată dorință: Să nu rămână nici un preot fără de acest mărgăritar de mare preț teologic și românesc. P. C. Protopopi pot procura broșura dela Librăria noastră Diecezană ori dela cea arhidiecezană din Sibiu.

*

„Cultura creștină,” revistă lunară dela Blaj, — care de altfel are studii, articole, cronici și informații, cari se pot citi și de ai noștri, — alunecă și dânsa pe panta „argumentațiilor” „telefoanelor” „Unirei” blăjene. Exemplu: Adevărat că, în cronica despre congresul panortodox dela Atena — care, firește, îi displace — grăește mai obiectiv decât unii cârtitori de pela București. Dar, totatunci, a ținut să se pronunțe despre un membru al Congresului, în termeni ca aceștia: că a grăit „în jargonul fanatic al adunărilor ciuhândiste și For-iste dela noi.” Foarte bine: Inregistrăm. Cu un adaos, însă: Coloanele „Culturei” blăjene le socotim, mai serioase și simpatice, pentru caracterul lor academic. Și, de aceea, ar putea să treacă — dincolo de zellemizări și ironizări — conbătând, cu dovezi, de pildă vasta monografie istorică a redactorului nostru: „Episcopii Samuil Vulcan și Gherasim Raț”, asupra căreia nu știm să fi scris nici una dintre periodicele blăjene, nici o iotă.

Informațiuni

P. Sf. Sa Părintele Episcop Andrei a întors dela Viena, unde plecase pentru a-și vedea de sănătate. A sosit Joia trecută, seara, la reședință, refăcut. Are însă nevoie de liniște pentru o vreme. De aceea audiențele obișnuite se suspendă, până la alta dispoziție, care va fi adusă la cunoștință tot pe aceasta cale.

Cumpăr, în scopul completării colecțiilor mele, gazete și reviste vechi (ani întregi, ca și n-ri singuratici), din „Albina” (Viena), „Federațiunea”, „Concordia”, „Patria” (toate apărute în Pesta), „Siezatorea” (Pesta și Oradea-M.), „Familia” (Oradea), „Tribuna” (Sibiu), „Lumina”, „Gura Satului”, „Tribuna Pop.” „Românul” (toate din Arad), „Luminătorul”, „Dreptatea” (ambele Timișoara), etc. etc. — Tot așa n-ri singuratici din „Cucurbeulu”, (mai târziu) „Floricele”, „Foia beletristica” a studenților în Teologie și Preparatoria din Arad în anii 1862 și 1863, scrise cu mâna (în 1863 litogr.), de sub conducerea lui Iustin Popoviciu clericu din cursulu III-lea și Redactoriu răspundătoriu”, și cu articoli semnați de Nicolau Polisiu, Ioan Doboșiu „inventatoriu în Școala elem. din orasiu”, Alexandru Codimulia, Paul Milovanu, Isaia Montia, Terentiu Dimitrescu, „editoru”, etc. etc. — **Dr. Dimitrie Cioloca**, profesor la Academia Teologică, Caransebeș.

Licitație publică

Parohia ort. rom. Milova — în 14 Martie la ora 4. — vind prin licitație publică material lemnos — lemne de foc, stâlpi, telegrafi și bușteni — în valoare de cca unasutămii Lei.

Detalii dă:

Oficiul parohial

BILANȚUL

Casei de Economie, Ajutor și Credit a Clerului Ortodox Român
Incheiat la 31 Decembrie 1936.

Nr. crt.	ACTIVUL	PARȚIAL	TOTAL	Nr. crt.	PASIVUL	PARȚIAL	TOTAL
	I. Disponibil:				I. Capitalul membrilor:		
1	Casa — — — — —	26.249.—			Cotizații — — — — —	31.205.495.—	
2	Banca Națională Ct. Virament —	191.137.—			Dobânda 2% pe anul 1936	538.040.—	31.743.535.—
3	Casa de Depuneri și Consemnațiuni	1.702.288.—	1.919.674.—		Depuneri spre fructificare —	6.695.031.—	
	II. Plasamente:				Dobânda 4% pe anul 1936	232.198.—	6.927.229.—
4	Imprumuturi pe termen scurt —	16.980.537.—			II. Fonduri realizate:		
5	" " " lung —	15.878.516.—	32.859.053.—		Fond de rezervă — — — — —	2.133.832.—	
	III. Investițiuni:				" de prevedere — — — — —	17.301.—	
6	Mobilier — — — — —	54.006.—			" de amortiz. imobil și mobilier	208.177.—	
7	Imobil — — — — —	4.707.500.—	4.761.506.—		" de ajutor — — — — —	416.457.—	2.775.767.—
	IV. Conturi diverse:				III. Conturi diverse:		
8	Diversi de lichidat (reț. neordonan-				Prime de asigurare — — — — —	662.—	
	țate) — — — — —	3.566.483.—			Sume rambursabile — — — — —	46.964.—	
9	Sume rambursabile — — — — —	26.558.—			Dobânzi reportate pe anul 1937	630.218.—	677.844.—
10	Societăți de asigurare — — — — —	20.083.—	3.613.124.—		Total pasiv Lei:		42.124.375.—
	Total activ Lei:		43.153.357.—		Profit și Pierdere (beneficiul net		1.028.982.—
	V. Conturi de ordine:				pe 1936)		43.153.357.—
11	Efecte Comerc. în G-ție pt. împru-				Total Lei		
	muturi lungi — — — — —		24.211.626.—		IV. Conturi de ordine:		
	Total general Lei:		67.364.983.—		Dep. Ef. Com. în G-ție pt. împr.		24.211.626.—
					lungi — — — — —		24.211.626.—
					Total general Lei		67.364.983.—

Președintele Consiliului de Ad-ție
(ss) Preot P. Partenie

Director,

Șeful contabilității,
(ss) Al. Pegulescu,

Verificat și găsit în regulă cu scriptele și registrele de contabilitate

CENSORI: (ss) Pr. N. Popescu, (ss) Pr. V. Mihăilescu, (ss) Arhid. I. Vască, (ss) Pr. Al. Dimitriu, (ss) Pr. M. Madan,
p. conf. Pr. Dr. Popescu

Contul Profit și Pierdere

al Casei de Economie, Ajutor și Credit a Clerului Ortodox Român
incheiat la 31 Decembrie 1936.

Nr. crt.	CHELTUELELE	PARȚIALE	TOTALE	Nr. crt.	VENITURILE	PARȚIAL	TOTAL
	I. Dobânzi plătite:				I. Dobânzi încasate:		
	2% asupra cotizațiilor pe 1936	538.040.—			6% Dobândă asupra împrumuturi	2.398.335.—	
	4% " depunerilor spre Fructif.				pe 1936 — — — — —		
	pe 1936 — — — — —	232.198.—	770.238.—		1% cheltueli — — — — —	255.609.—	2.653.944.—
	II. Cheltueli generale:				Venituri diverse:		
	Salarii — — — — —	776.450.—			Comisioane la asigurări — — —	50.768.—	
	Materiale și imprimate — — — — —	28.594.—			Cupoane încasate la Ef. Publice	111.410.—	
	Speze de incasso — — — — —	75.167.—			Beneficiul realizat din vânz. Ef.	358.998.—	
	Deplasări Consiliu și Cenzori —	285.206.—			Publice — — — — —		
	Diverse — — — — —	22.910.—			Chirii — — — — —	30.421.—	551.597.—
	Porto — — — — —	27.236.—					
	Extraordinare (Adunarea Generală)	172.060.—					
	Întreținere — — — — —	18.698.—	1.406.321.—				
	Total cheltueli Lei — — — — —		2.176.559.—				
	Beneficiul net pe 1935 — — — — —		1.028.982.—				
			3.205.541.—		Total venituri Lei:		3.205.541.—

Președintele Consiliului de ad-ție
(ss) Pr. P. Partenie,

Director,

Șeful contabilității,
(ss) Al. Pegulescu,

Verificat și găsit în regulă conform cu scriștele și registrele de contabilitate,

CENSORI: (ss) Pr. N. Popescu, (ss) Pr. V. Mihăilescu, (ss) Arhid. I. Vască, (ss) Pr. Al. Dimitriu, (ss) Pr. M. Madan,
p. conf. Pr. Dr. Popescu